

METHODOLOGISCH RAPPORT

1.	Opzet survey	2
2.	Steekproeftrekking	3
3.	Vorbereiding survey.....	6
3.1	Ontwerpen vragenlijst	6
3.2	Programmatie vragenlijst	7
3.3	Testen en vertalen vragenlijst	7
3.4	Interviewersteam	8
4.	Verloop van het veldwerk.....	9
4.1	Werkwijze	9
4.2	Vragen over het onderzoek	11
4.3	Evaluatie onderzoek	11
5.	Cleaning databank	12
6.	Respons	12
7.	Non-respons	14
7.1	Oneigenlijke non-respons	15
7.2	Eigenlijke non-respons	15
8.	Representativiteit van de respons.....	18
8.1	Naar geslacht	18
8.2	Naar leeftijd	19
8.3	Naar nationaliteitshistoriek	19
8.4	Naar verstedelijkingsgraad	20
9.	Weging.....	21
10.	Analyses.....	21
	Bijlage 1: Steekproefaantal per herkomstgroep.....	23

1. OPZET SURVEY

Vlaanderen wordt gekenmerkt door een groeiende diversiteit. Niet alleen stijgt het aantal vreemdelingen en personen van buitenlandse herkomst, ook de interne diversiteit bij deze groepen neemt toe. Een beleid afstemmen op deze superdiversiteit begint met het kennen en begrijpen ervan. Het doel van de survey "Samenleven in Diversiteit" (SID-survey) is het diepgaand monitoren van verschillende aspecten die verband houden met het integratiebeleid die momenteel niet via administratieve databanken in beeld kunnen gebracht worden, zoals sociale samenhang, interculturele contacten, taalgebruik, houdingen ten opzichte van diversiteit, negatieve ervaringen, identiteitsbeleving,... Het veldwerk van de eerste editie vond plaats in 2017, het veldwerk van de tweede editie in 2022.

De herkomstgroepen die zowel in 2017 als in 2022 betrokken waren in het onderzoek, zijn personen van Belgische, Marokkaanse, Turkse, Poolse, Roemeense en Congolese herkomst. De buitenlandse herkomstgroepen werden geselecteerd op basis van de herkomstlanden met het grootste aantal personen in Vlaanderen en/of de grootste herkomstkloof (dit wil zeggen het verschil tussen de positie van personen van Belgische herkomst en personen van buitenlandse herkomst op bepaalde indicatoren zoals arbeidsdeelname, onderwijs, armoede). Voor de editie 2022 werd de Afghaanse herkomstgroep toegevoegd. Dit is de grootste vluchtelingengroep in Vlaanderen, die recent sterk is toegenomen.

Bij de afbakening van de groep personen van buitenlandse herkomst werd gewerkt conform de definitie zoals beschreven in artikel 2 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse Integratie- en Inburgeringsbeleid: *"persoon van buitenlandse herkomst: een persoon die wettig en langdurig in België verblijft en die bij zijn geboorte niet de Belgische nationaliteit bezat of van wie minstens een van de ouders bij de geboorte niet de Belgische nationaliteit bezat, in het bijzonder diegene die zich in een vaststelbare achterstandspositie bevindt"*.

Voor de bepaling van de herkomstgroep wordt gewerkt met een cascadesysteem, gaande van de nationaliteit van de vader tot de nationaliteit van de respondent zelf. In eerste instantie wordt gekeken naar de eerste nationaliteit van de vader. Deze kan ofwel buitenlands zijn, ofwel onbekend of Belgisch. In het eerste geval zal de respondent in kwestie in de bijhorende herkomstgroep onderverdeeld worden, in het tweede geval wordt gekeken naar de eerste nationaliteit van de moeder. Hier wordt hetzelfde principe toegepast. Wanneer ook de moeder een Belgische of onbekende eerste nationaliteit heeft, wordt de eerste nationaliteit van de respondent zelf in acht genomen. Is deze onbekend of Belgisch, wordt naar de huidige nationaliteit van de respondent gekeken. Dit resulteert per respondent in een Belgische dan wel een specifieke buitenlandse herkomstgroep.

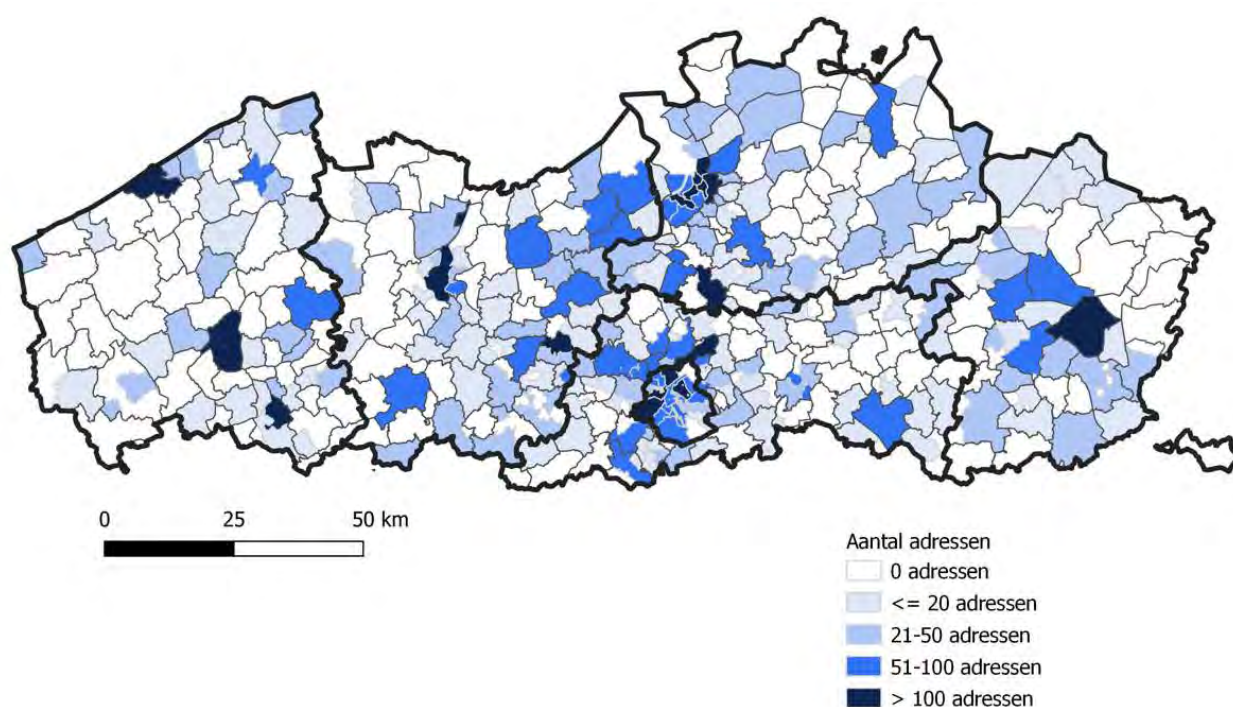
De tweede editie van de SID-survey werd gecoördineerd door het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), afdeling Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering. Het veldwerk werd uitgevoerd door Labyrinth Onderzoek & Advies. De website www.samenleven-in-diversiteit.be werd ontwikkeld door Ordina.

2. STEEKPROEFTREKKING

De steekproef werd getrokken door het Rijksregister, in samenwerking met het Agentschap Binnenlands Bestuur en Statistiek Vlaanderen. Figuur 1 geeft de steekproefaantallen per postcode weer voor het totaal van alle herkomstgroepen. Bijlage 1 geeft het steekproefaantal per herkomstgroep per postcode weer.

FIGUUR 1: STEEKPROEFAANTAL PER POSTCODE: TOTAAL VAN ALLE HERKOMSTGROEPEN

Bron: Rijksregister, 2021, bewerking ABB

Per herkomstland werd een aparte steekproef getrokken bij personen van 15 tot 85 jaar. De omvang van deze afzonderlijke steekproeven werd bepaald op basis van de verwachte responspercentages, afgeleid uit de respons van de survey Samenleven in Diversiteit 2017. Het responspercentage voor de Afghaanse groep werd ingeschat op basis van resultaten van eerdere enquêtes in Nederland. Op basis van de te verwachten responspercentages en de te verwachten nettorespons is het steekproefaantal per herkomstgroep berekend (+ marge van 20 steekproefpersonen). De steekproefomvang werd zo bepaald dat de verwachte responspercentages zouden leiden tot 750 respondenten per herkomstgroep (zie tabel 1).

TABEL 1: BEREKENING STEEKPROEFAANTAL OP BASIS VAN HET VERWACHTE NETTO-RESPONSPERCENTAGE, SID-SURVEY 2022

Herkomstgroep	Verwachte netto-respons (N)	Verwachte netto-respons (%)	StEEKproefaantal obv verwachte respons	Marge	StEEKproefaantal (incl. marge)
België	750	52,7%	1423	20	1443
Marokko	750	47,2%	1589	20	1609
Turkije	750	50,7%	1480	20	1500
Polen	750	52,3%	1435	20	1455
Roemenië	750	46,5%	1614	20	1634
Congo	750	48,0%	1562	20	1582
Afghanistan	750	49,0%	1531	20	1551
totaal	5250	49,4%	10634	140	10774

Bron: SID-survey 2022

Bij de trekking van de steekproef werd er rekening gehouden met volgende elementen:

- Per herkomstland werd een aparte steekproef getrokken.
- 15% van elke steekproef werd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest getrokken bij personen tussen 15 en 85 jaar. De steekproef is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telkens representatief naar
 - geslacht
 - leeftijdscategorie (15-34; 35-54; 55+)
 - nationaliteitshistoriek (huidige niet-Belgische nationaliteit; huidige Belgische nationaliteit maar 1ste vreemde nationaliteit; huidige en 1ste Belgische nationaliteit maar vader en/of moeder met 1ste vreemde nationaliteit).
- 85% van elke steekproef werd in het Vlaamse Gewest getrokken bij personen tussen 15 en 85 jaar. De steekproef is in het Vlaamse Gewest representatief naar
 - geslacht
 - leeftijdscategorie (15-34; 35-54; 55+)
 - nationaliteitshistoriek (huidige niet-Belgische nationaliteit; huidige Belgische nationaliteit maar 1ste vreemde nationaliteit; huidige en 1ste Belgische nationaliteit maar vader en/of moeder met 1ste vreemde nationaliteit)
 - 3 niveaus van stedelijkheid (Antwerpen/Gent, andere 11 centrumsteden, rest van Vlaanderen). De 11 centrumsteden (naast Antwerpen en Gent) zijn Oostende, Brugge, Kortrijk, Roeselare, Aalst, Sint-Niklaas, Mechelen, Turnhout, Leuven, Genk, Hasselt.
- Om de representativiteit naar stedelijkheid in het Vlaams Gewest te garanderen werd er per niveau van stedelijkheid een aparte steekproef getrokken. De verhouding van het aantal getrokken respondenten tussen de 3 stedelijkheidsniveaus is evenredig aan het aantal inwoners van het herkomstland (15-85 jaar) per stedelijkheidsniveau.
- De steekproef werd getrapd getrokken naargelang de populatieomvang van de herkomstgroep in de postcode. De primaire steekproefeenheden zijn steeds clusters gelokaliseerd in postcodes. Het

aantal clusters in een postcode is afhankelijk van de populatieomvang van de herkomstgroep (leeftijd 15-85 jaar) in die postcode. In de meeste gevallen worden er clusters van 20 personen getrokken. Om te vermijden dat de verhouding steekproefpersonen/populatie voor een herkomstgroep in een postsector groter is dan 1/4 (waardoor de kans reëel is dat de steekproefpersonen uit dezelfde gezinnen komen) worden in postsectoren waar minder dan 80 personen van de herkomstgroep wonen, clusters van 15, 10 of 5 personen getrokken in plaats van clusters van 20.

- Postsectoren met een populatieomvang van 80 of meer personen van de herkomstgroep: clusters van 20 individuen
 - Postsectoren met een populatieomvang van 60 t.e.m. 79 personen van de herkomstgroep: clusters van 15 individuen
 - Postsectoren met een populatieomvang van 40 t.e.m. 59 personen van de herkomstgroep: clusters van 10 individuen
 - Postsectoren met een populatieomvang van 20 t.e.m. 39 personen van de herkomstgroep: clusters van 5 individuen
- Postcodes waar minder dan 20 personen wonen, werden geweerd omdat er daar met clusters van 1, 2, 3 of 4 personen gewerkt zou moeten worden om de verhouding steekproefpersonen/populatie kleiner dan $\frac{1}{4}$ te houden. Het meenemen van deze postcodes zou de geografische spreiding van de steekproef te sterk verhogen. Om het risico dat het veldwerkbureau voor persoonlijke contactpogingen met een klein aantal steekproefpersonen naar één postcode moet reizen klein te houden, werd besloten om postcodes met minder dan 20 personen uit een bepaalde herkomstgroep niet mee te nemen voor de steekproeftrekking van die herkomstgroep.
 - Beperking populatie tot postcodes die minimaal bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. De populatie op basis waarvan de steekproef getrokken wordt, wordt beperkt tot postcodes met knooppuntwaarde. De knooppuntwaarde van een postcode is een indicator voor bereikbaarheid met het openbaar vervoer (zie <https://www.ruimtemonitor.be/lagen/ruimtevoormobiliteit/knooppuntwaarde-per-lha-cel>). Hierdoor werden 45 postcodes uitgesloten uit de populatie. Dit zorgt voor (a) een beperking van de mogelijke geografische spreiding van de steekproef en (b) een relatief betere bereikbaarheid per openbaar vervoer van de potentiële steekproefadressen.
 - Adressen van steekproefpersonen die verhuisd zijn en waarvan een retour binnenkwam bij het veldwerkbureau 'woont niet op dit adres, werden één keer geüpdatet tijdens het veldwerk.

3. VOORBEREIDING SURVEY

3.1 ONTWERPEN VRAGENLIJST

De vragenlijst werd ontworpen in 2016 bij de voorbereiding van de eerste editie van de survey “Samenleven in Diversiteit”. Een eerste versie van de vragenlijst werd opgesteld door een kerngroep bestaande uit leden van het Agentschap Binnenlands Bestuur en Statistiek Vlaanderen. De inhoudelijke keuze van de thema's gebeurde op basis van de leemten die aanwezig waren in de huidige integratiemonitoring. Voor de concrete invulling van de vragen, werd onder meer gekeken naar reeds bestaande surveys uit het binnen- en buitenland, zoals de Survey Integratie Minderheden (Nederland), de SCV-survey, de vragenlijst Gelijke Behandeling (Nederland), de survey EU-MIDIS,... De eerste versie van de vragenlijst werd voorgelegd aan een uitgebreide expertengroep van academici, collega's uit de Vlaamse overheid (domeinen wonen, werk, welzijn, jeugd,...), de drie agentschappen Integratie en Inburgering en het toenmalige Minderhedenforum. Daarnaast werd de vragenlijst ook voorgelegd aan experts van Marokkaanse, Turkse, Poolse, Roemeense en Congolese herkomst (werkzaam bij het Agentschap Integratie en Inburgering of bij het toenmalige Minderhedenforum). Beide expertengroepen hebben tot nieuwe inzichten geleid en op basis hiervan werd de vragenlijst grondig aangepast. De vwz Wablieft controleerde de vragenlijst op toegankelijk taalgebruik. Een laatste aanpassing aan de vragenlijst kwam er na de uitgebreide testinterviews die plaatsvonden met de doelgroep (zie verder).

Voor de tweede editie van de survey “Samenleven in Diversiteit” in 2022 werd de vragenlijst grotendeels behouden, zodat vergelijking mogelijk is. Enkele vragen werden toegevoegd, bv. vragen met betrekking tot digitale vaardigheden en vragen over discriminatie. Omdat de vragenlijst al zeer uitgebreid was, werd er gekozen om ook enkele vragen te schrappen, bv. vragen over buurttevredenheid, vragen over het gebruik van en de tevredenheid over diensten. Enkele vragen werden geherformuleerd zodat ze eenduidiger vertaald konden worden of begrepen worden, bv. “Ik heb begrip voor mensen die in naam van extremistische groeperingen geweld gebruiken”, werd aangepast naar “ik begrijp mensen die in naam van extremistische groeperingen geweld gebruiken” omdat het niet in elke taal mogelijk was om “begrip hebben voor” te vertalen. Wanneer de vraag geherformuleerd is, worden de resultaten van 2017 en 2022 niet vergeleken.

De vragenlijst werd opgedeeld in 16 domeinen: (A) Uw achtergrond; (B) Uw migratiegeschiedenis; (C) Uw gezin; (D) Uw woning en woonomgeving; (E) Uw opleiding; (F) Inburgering; (G) Uw talen; (H) Uw werk; (I) Uw sociale identiteit; (J) Uw sociale contacten; (K) U en de samenleving; (L) Uw gezondheid; (M) Uw vrije tijd; (N) Uw geloof en levensbeschouwing; (O) U in de openbare ruimte; (P) Afsluitende vragen.

3.2 PROGRAMMATIE VRAGENLIJST

De vragenlijst werd door het veldwerkbureau geprogrammeerd via Nfield-software. Deze software werd gekozen omwille van de mogelijkheid om zowel een online als een face-to-face versie te kunnen programmeren met behulp van hetzelfde programma. De programmatie gebeurde op een manier die toeliet om de vragenlijst via verschillende media (laptop, tablet, smartphone etc.) en verschillende browsers (Google Chrome, Microsoft Edge, Firefox etc.) in te vullen. Om toegang te krijgen tot de enquête, diende de respondent zich met een unieke code aan te melden op de daartoe bestemde website of een QR-code te scannen. De vragenlijst werd met een bepaalde routing geprogrammeerd. Hierdoor kregen respondenten automatisch de voor hen toepasselijke, volgende vraag toegewezen. Zo kregen respondenten zonder kinderen bijvoorbeeld geen vragen m.b.t. ouderschap. Deze routing werd uitvoerig getest voordat het veldwerk van start ging. Op basis van de vragen naar (geboorte)nationaliteit (of geboorteland) van de ouders en de respondent zelf, zoals beschreven bij de opzet van het onderzoek, werd een herkomstgroep bepaald. Op basis hiervan werd de vragenlijst automatisch aangepast bij vragen die peilden naar de eigen herkomstgroep. Zo werd de vraag 'Hoe vaak heeft u contact met personen van de eigen herkomst?' bij respondenten van Congolese herkomst meteen aangepast naar 'Hoe vaak heeft u contact met personen van Congolese herkomst?'.

3.3 TESTEN EN VERTALEN VRAGENLIJST

Hoewel het grootste deel van de vragenlijst ongewijzigd is, was het vanwege de toevoegingen en aanpassingen toch van belang om deze te testen. In totaal werden er 36 testinterviews afgenomen.

De vragenlijst, inclusief de aangepaste en toegevoegde vragen, is net zoals in 2017, nadat deze was geprogrammeerd, eerst cognitief in het Nederlands getest. In totaal werden er 7 cognitieve tests in het Nederlands uitgevoerd. Bij het samenstellen van de groep testpersonen is zoveel mogelijk rekening gehouden met spreiding in termen van geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en herkomstgroep. Alle tests zijn afgenomen door hiervoor speciaal getrainde, testinterviewers van Labyrinth. Naast het overlopen van de vragen uit de vragenlijst zelf, stelde de testinterviewer veel aanvullende vragen die meer ingingen op het begrip van de vragen. Het is belangrijk om niet alleen te weten of iemand de vraag begrijpt, maar ook hoe de vraag geïnterpreteerd wordt. Naar aanleiding van deze tests zijn er enkele aanpassingen gemaakt.

Vervolgens zijn na aanpassingen de vertalingen gereed gemaakt. De vragenlijst werd in 2017 vertaald in het Marokkaans-Arabisch, Frans, Pools, Roemeens en Turks. Voor de editie 2022 heeft een professionele vertaler per taal na een training over het onderzoek en de vragenlijst de vertalingen van de oude en ongewijzigde vragen gereviseerd en de gewijzigde en nieuwe vragen (opnieuw) vertaald. De vertalingen van de vragenlijst uit 2017 werd kritisch bekeken, maar bij voorkeur ongewijzigd gelaten om zoveel

mogelijk met elkaar te kunnen vergelijken. Een voorbeeld van aanvaardbare wijziging was een grammaticale fout (vrouwelijk/mannelijk) in de Poolse vertaling.

De vragenlijst is volledig vertaald naar het Dari en Pashto omwille van de extra groep personen van Afghaanse herkomst die bevestigd werden in de editie 2022. Per taal hebben twee professionele vertalers na een training over het onderzoek en de vragenlijst, de vragenlijst vertaald. Van de twee vertalers was een vertaler de 'hoofdvertaler' en een vertaler de 'revisorvertaler'. De hoofdvertaler heeft de vragenlijst vertaald, waarna de revisorvertaler deze vertaling kritisch heeft bekeken en suggesties voor wijzigingen heeft opgesteld.

In totaal werden er 29 testinterviews afgenomen van de vertaalde vragenlijsten. Ook hier werd er rekening gehouden met voldoende spreiding in termen van geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en herkomstgroep. Voor het testen van de vertaalde vragenlijst werden ervaren meertalige interviewers van Labyrinth ingezet. Deze interviewers hadden eenzelfde herkomst als de testpersonen en spraken zowel Nederlands als de taal waarin de vragenlijst werd getest. Bij de testdagen met vertaalde vragenlijsten hebben de interviewers, net als bij de tests van de Nederlandse vragenlijst, doorgevraagd op vraagniveau om te weten te komen of vragen en antwoordopties duidelijk waren en werden begrepen zoals bedoeld door de onderzoeker. Hierbij is vooral de nadruk gelegd op de kwaliteit van de vertaling en de begrijpelijkheid van de vragen. Aan de testpersonen is gevraagd hoe ze een bepaald woord of bepaalde zin interpreteren en gekeken in hoeverre dat overeenstemt met de betekenis in het Nederlands. Ook is nagegaan of de testpersonen de vertaling goed zouden begrijpen en juist zouden interpreteren met of zonder hulp van een interviewer. Op basis van de feedback uit deze testinterviews werden enkele vertalingen aangepast en verwerkt in de geprogrammeerde vragenlijst.

3.4 INTERVIEWERSTEAM

In totaal zijn er 187 interviewers en supervisors aangenomen voor SID 2022. Van deze 187 interviewers en supervisors zijn er 147 getraind en zijn 113 gestart met werken. Er zijn 74 interviewers en supervisors aangenomen die uiteindelijk niet zijn gestart met werken. Redenen voor de uitval waren zeer uiteenlopend, o.a. het verkrijgen van een (andere) fulltime baan, het starten van een studie, privéomstandigheden of ziekte. 110 interviewers hebben minimaal één interview afgenomen.

Acht interviewers en supervisors hebben ook gewerkt voor de vorige editie van de SID 2017 en 102 interviewers en supervisors zijn nieuw aangenomen en getraind. In onderstaande tabel is te zien hoeveel interviewers en supervisors per herkomstgroep zijn aangenomen, getraind en actief waren.

TABEL 2: AANTAL INTERVIEWERS EN SUPERVISORS AANGENOMEN, GETRAIND EN ACTIEF GEWEEST NAAR HERKOMSTGROEP, SID-SURVEY 2022

Herkomstgroep	Aantal interviewers en supervisors aangenomen	Aantal interviewers en supervisors getraind	Aantal interviewers en supervisors met minimaal 1 contactpoging	Aantal interviewers en supervisors met minimaal 1 interview
België	26	22	16	16
Marokko	25	23	16	14
Turkije	38	28	22	22
Polen	38	27	17	16
Roemenië	15	13	13	13
Congo	23	17	13	13
Afghanistan	22	17	16	16
Totaal	187	147	113	110

Bron: Labyrinth onderzoek & advies, 2022

Alle interviewers en supervisors die voor SID 2022 hebben gewerkt, hebben een uitgebreid trainingstraject doorlopen. De supervisors volgden aanvullend op dit traject een supervisortraining. Het traject voor alle interviewers bestond uit de volgende onderdelen:

- e-learningtraining;
- vragenlijst zelf invullen;
- groepstraining;
- correcte uitvoering en registratie eerste drie interviews.

Na de groepstraining doorliepen de interviewers een of meerdere meeloopdagen waarbij de supervisor of veldwerkcoördinator de eerste contactpogingen en een interview beoordeelde. Vervolgens zijn de geregistreerde contactpogingen en binnengekomen interviewdata van de interviews gecontroleerd door een datacontroleur. Deze onderdelen zijn door de desbetreffende beoordelaars verwerkt in een evaluatieverslag. Na een positieve eindbeoordeling kreeg de interviewer toestemming om zelfstandig te starten met het werk.

4. VERLOOP VAN HET VELDWERK

4.1 WERKWIJZE

Op donderdag 21 februari 2022 werd naar alle steekproefpersonen de introductiebrief verstuurd met uitleg over het onderzoek en de mogelijkheid tot het online invullen van de enquête. Deze brieven zijn in

het Nederlands verstuurd. Een specifieke groep kreeg de introductiebrief in het Nederlands, aangevuld met een vertaalde brief in de herkomsttaal¹. In de brief stond het webadres waarop de steekproefpersonen de vragenlijst konden invullen en een unieke code waarmee de steekproefpersonen konden inloggen. Tevens stond op de brief een QR-code die leidde naar de webpagina.

Twee weken na het versturen van de introductiebrief, op 14 maart 2022, is een eerste herinneringsbrief verzonden aan alle steekproefpersonen die tot op dat moment nog niet hadden deelgenomen. In deze brief werd de informatie uit de introductiebrief herhaald. Daarnaast werd er aangekondigd dat het interviewteam langs zou komen om face-to-face mee te kunnen doen aan de enquête. Een update van de geretourneerde steekproefadressen vond plaats op 23 maart 2022. Na deze update was er voor 23 steekproefpersonen een nieuw adres beschikbaar. Aan deze steekproefpersonen is naar het nieuwe adres opnieuw de introductie- en herinneringsbrief verstuurd. Deze 23 brieven zijn verstuurd op respectievelijk 1 april en 22 april 2022.

Op 11 april 2022 ging het interviewteam van start. De interviewers hebben de adressen die zij toegewezen kregen een, twee, drie, vier (of uitzonderlijk meer dan vier keer) bezocht. Dagelijks werd gecontroleerd of één van de steekproefpersonen online had deelgenomen aan het onderzoek. Indien dat het geval was, werd het adres uit de adressenlijst voor het CAPI-veldwerk verwijderd. In het geval een contactmoment met de steekproefpersoon of het huishouden tot respons (CAPI of CAWI) of non-respons leidde (bijvoorbeeld in de situatie van weigering, verhuisd/onjuist adres, niet in staat of afwezig, overleden, taalproblemen,...), dan werd het adres uit de lijst van de interviewer gehaald. Indien een openstaand adres minimaal viermaal werd bezocht op verschillende momenten door de week (minstens één contact na 18.00 uur en één contact tijdens het weekend), kon dat adres ook worden afgesloten. Ook werden adressen uit de adressenlijst gehaald indien het kantoorteam doorkreeg, via bijvoorbeeld telefonisch of e-mailcontact, dat een steekproefpersoon niet wilde meedoen of niet in staat was om mee te doen. In de veldwerkapp hebben interviewers alle contactpogingen geregistreerd. Bij weigeringen is tevens, waar mogelijk, genoteerd wat de reden van weigering was.

Tijdens het veldwerk is besloten om een tweede herinneringsbrief te versturen om de respons te verhogen. Deze tweede herinneringsbrief is op 12 september 2022 verzonden aan 5.281 steekproefpersonen waarvan op dat moment nog geen vragenlijst binnen was gekomen. De webenquête was gedurende de volledige veldwerkperiode beschikbaar, ook tijdens het CAPI-veldwerk. Dit had een positief effect. 603 respondenten hebben de webenquête nog online ingevuld na de start van het CAPI-veldwerk. Hiervan hebben 170 personen de online enquête ingevuld in de drie weken na de tweede herinneringsbrief op 12 september 2022. De overige respondenten deden dit nadat een interviewer was langs geweest, maar zonder dat er contact was tussen beide (er werd een niet-thuiskaartje achtergelaten met de gegevens van

¹ Alle steekproefpersonen kregen de brief in het Nederlands toegestuurd, maar personen met een buitenlandse nationaliteit of personen die minder dan 10 jaar geleden de Belgische nationaliteit hebben verworven, hebben de brief ook in de herkomsttaal ontvangen. Bovenaan deze vertaalde brief werd expliciet vermeld dat het ging over een vertaalde versie van de Nederlandstalige brief.

de enquête) of nadat er contact was geweest en de personen aangegeven hadden de vragenlijst online in te vullen.

Dagelijks werd nagegaan of een steekproefpersoon online had deelgenomen aan het onderzoek, zodat deze uit de CAPI-lijst verwijderd kon worden. Na succesvolle deelname aan het onderzoek kregen de respondenten een incentive van 15 euro opgestuurd, tezamen met een bedankbrief. In deze brief werd ook verwezen naar de bekendmaking van de resultaten (op de website www.samenleven-in-diversiteit.be). De persoonsgegevens van alle steekproefpersonen en de respondenten werden aan het einde van het project vernietigd.

4.2 VRAGEN OVER HET ONDERZOEK

In de introductie- en herinneringsbrief stond het e-mailadres van het veldwerkbureau vermeld. Gedurende het veldwerk zijn er 25 vragen via email binnengekomen. Het merendeel hiervan ging over weigering voor deelname aan het onderzoek, waarom de persoon een uitnodiging voor het onderzoek heeft ontvangen, hulp voor het online invullen van de vragenlijst of het nog niet hebben ontvangen van de cadeaubon. Daarnaast werden er 125 telefoontjes beantwoord. De meest voorkomende reden om te bellen was het inplannen van een afspraak of weigering voor deelname. Hiernaast waren de meest voorkomende vragen over hulp bij het online invullen van de vragenlijst, over waarom de persoon een brief heeft ontvangen en of de persoon uit de lijst kan worden gehaald, of de mededeling dat de steekproefpersoon niet bekend is op het adres (bv. vanwege verhuizing).

4.3 EVALUATIE ONDERZOEK

Aan het einde van een interview kreeg elke respondent de mogelijkheid om zijn/haar telefoonnummer aan de interviewer te geven in functie van een telefonisch evaluatiegesprek. 63% van de CAPI-respondenten deed dit (N=1602). Respondenten van Belgische herkomst gaven het vaakst hun nummer (88%), gevolgd door respondenten van Afghaanse (74%), Roemeense (72%), Marokkaanse (62%), Poolse (60%), Turkse (56%) en Congolese (36%) herkomst. In totaal werden 457 respondenten benaderd voor een controlegesprek; 314 hiervan waren bereid om mee te werken aan een korte evaluatie van de bevraging. Deze evaluatievragen waren gericht op het contact met de interviewer, of de interviewer het onderzoek en de anonimiteit van de deelname goed heeft uitgelegd, het tempo van het interview, de lengte van de vragenlijst, de taal, de waarde van de cadeaubon,...

De respondenten die hebben deelgenomen aan een controlegesprek gaven aan zeer positief te zijn over de interviewer. Zij gaven aan de interviewers professioneel (n = 310, 98,7%) en beleefd (n = 310, 98,7%) te vinden en het contact met hen aangenaam (n = 312, 99,4%). Ook gaven veel respondenten aan dat ze vonden dat de interviewer de opdrachtgever (n = 304, 96,8%), het doel (n = 310, 98,7%) en de anonimiteit van het onderzoek (n = 304, 96,8%) goed heeft uitgelegd. Ook het tempo van het interview werd door de

meeste respondenten (n = 301, 95,9%) als positief ervaren. Het tempo werd door vier respondenten ervaren als te laag, en door negen respondenten als te hoog. De meeste respondenten waren positief over de taal waarin ze het interview konden afnemen. De lengte van de vragenlijst was volgens het merendeel van de respondenten (n = 224, 71,3%) goed. Toch waren er ook 89 (28,3%) respondenten die de vragenlijst te lang vonden. De waarde van de bon werd vaak als 'voldoende' (n = 261, 83,1%) ervaren. Toch gaven ook 51 (16,2%) respondenten aan dat ze de waarde 'te laag' vonden. Slechts twee respondenten vonden de waarde van de cadeaubon 'te hoog'. Ook werd gevraagd wat de reden was dat de respondenten deelnamen aan het onderzoek. Veelgenoemde redenen voor deelname aan het onderzoek waren de uitleg van de interviewer aan de deur, het belang van deelname voor de samenleving en interesse in het onderzoek.

5. CLEANING DATABANK

Het veldwerkbureau zorgde voor een zorgvuldig afgewerkte databank. Dit gebeurde aan de hand van een vooraf bepaald codeboek. Daarnaast werd een logboek opgesteld, waarin werd bijgehouden welke wijzigingen werden aangebracht in de data. De open antwoorden werden door het Agentschap Binnenlands Bestuur gehercodeerd.

41 personen die de enquête startten hebben een screen out gekregen omdat ze niet behoorden tot de doelgroep van de enquête. Dit werd aan het begin van de vragenlijst geprogrammeerd, zodat deze personen niet onnodig de enquête zouden invullen.

De brutorespons bedraagt 5388 enquêtes. Op de data werd een kwaliteitscontrole uitgevoerd. Dit resulteerde in het afwijzen van een aantal CAWI- en CAPI-enquêtes. 261 enquêtes werden afgewezen om volgende redenen:

- 217 enquêtes werden onvolledig ingevuld. Elke respondent diende minstens de vragen tot en met blok I (sociale identiteit) ingevuld te hebben.
- 14 interviews werden afgekeurd omdat deze minder dan 10 minuten duurden. De gemiddelde invultijd van de enquête bedroeg 41 minuten voor CAWI en 44 minuten voor CAPI.
- 30 enquêtes werden afgewezen omdat bleek dat de verkeerde persoon geïnterviewd werd.

Na het verwijderen van deze enquêtes bedraagt de nettorespons 5127 enquêtes (zie tabel 3).

6. RESPONS

Onderstaande tabel geeft de respons weer per herkomstgroep en voor de totale steekproef. De responsratio is gelijk aan het aantal respondenten (responsaantal) gedeeld door het aantal

steekproefpersonen (steekproefaantal). De nettoresponsratio heeft betrekking op de respons na de hiervoor vermelde kwaliteitscontrole. De nettoresponsratio is het laagst voor de Congolese herkomstgroep (36%), gevolgd door de Roemeense (43%), Poolse (48%), Marokkaanse (48%), Afghaanse (51%), Belgische (54%) en Turkse (55%) herkomstgroep. De totale nettoresponsratio bedraagt 48%. In 2017 bedroeg de totale nettoresponsratio 43%

TABEL 3: BRUTTO- EN NETTORESPONS, SID-SURVEY 2022

Herkomstgroep	Steekproef-aantal	Bruto-respons (aantal)	Bruto-responsratio (%)	Netto-respons (aantal)	Netto-responsratio (%)
België	1443	800	55%	773	54%
Marokko	1609	804	50%	767	48%
Turkije	1500	866	58%	832	55%
Polen	1455	720	49%	701	48%
Roemenië	1634	738	45%	701	43%
Congo	1582	601	38%	568	36%
Afghanistan	1551	859	55%	785	51%
Totaal	10774	5388	50%	5127	48%

Bron: SID-survey 2022

In het totaal deden ongeveer evenveel respondenten mee via de webenquête (CAWI) als via de face-to-face (CAPI) bevraging (zie tabel 4). De verdeling verschilt wel van herkomstgroep tot herkomstgroep.

TABEL 4: DEELNAME VIA CAWI EN CAPI, SID-SURVEY 2022

Herkomstgroep	CAWI (aantal)	CAWI (%)	CAPI (aantal)	CAPI (%)	Netto-respons (aantal)	netto-responsratio (%)
België	529	37%	244	17%	773	54%
Marokko	357	22%	410	25%	767	48%
Turkije	371	25%	461	31%	832	55%
Polen	400	27%	301	21%	701	48%
Roemenië	329	20%	372	23%	701	43%
Congo	246	16%	322	20%	568	36%
Afghanistan	357	23%	428	28%	785	51%
Totaal	2589	24%	2538	24%	5127	48%

Bron: SID-survey 2022

Respondenten van Belgische en Poolse herkomst deden vaker mee via web, terwijl respondenten van Marokkaanse, Turkse, Roemeense, Congolese en Afghaanse herkomst vaker deelnamen via de face-to-face bevraging. De respons naar leeftijd, geslacht, nationaliteitshistoriek en verstedelingsgraad worden weergegeven bij hoofdstuk “8. Representativiteit van de respons”.

Tabel 5 geeft de verdeling naar taal weer, opgesplitst naar CAWI en CAPI. Dit gaat zowel over respondenten wonend in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als over respondenten uit het Vlaams Gewest. Hieruit blijkt dat meer dan de helft van de respondenten van Belgische, Marokkaanse, Turkse en Afghaanse herkomst die de webenquête invulden, dit in het Nederlands deden. Respondenten van Belgische en Marokkaanse herkomst deden de face-to-facebevraging ook vaker in het Nederlands. De andere herkomstgroepen deden de face-to-facebevraging vaker in de herkomsttaal.

TABEL 5: TAAL WAARIN HET INTERVIEW INGEVULD WERD (CAWI) OF AFGENOMEN WERD (CAPI), SID-SURVEY 2022

Herkomstgroep		Nederlands	Frans	Marokkaans Arabisch	Turks	Pools	Roemeens	Pashto	Dari	Totaal
België	CAWI	95%	5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
	CAPI	98%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
Marokko	CAWI	72%	20%	8%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
	CAPI	54%	20%	26%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
Turkije	CAWI	63%	9%	0%	28%	0%	0%	0%	0%	100%
	CAPI	38%	1%	0%	61%	0%	0%	0%	0%	100%
Polen	CAWI	29%	5%	0%	0%	66%	0%	0%	0%	100%
	CAPI	5%	2%	0%	0%	93%	0%	0%	0%	100%
Roemenië	CAWI	17%	8%	0%	0%	0%	76%	0%	0%	100%
	CAPI	4%	0%	0%	0%	0%	96%	0%	0%	100%
Congo	CAWI	39%	61%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
	CAPI	31%	69%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
Afghanistan	CAWI	52%	4%	0%	0%	0%	0%	12%	32%	100%
	CAPI	14%	0%	0%	0%	0%	0%	20%	66%	100%

Bron: SID-survey 2022

7. NON-RESPONS

De non-respons kan verdeeld worden in twee soorten non-respons. Enerzijds is er de oneigenlijke non-respons. Dit betreft personen die niet meer op dat adres woonden, die nooit op dat adres gewoond

hadden of die overleden waren. Anderzijds is er de eigenlijke non-respons, namelijk personen die niet konden deelnemen, niet bereikt werden of niet wilden deelnemen.

7.1 ONEIGENLIJKE NON-RESPONS

925 personen bleken niet bereikbaar te zijn omwille van verhuizing of onjuist adres (911 personen), of omdat de persoon overleden was (14 personen). De oneigenlijke non-respons komt het vaakst voor bij de Roemeense herkomstgroep. 16% van de steekproefadressen van Roemeense herkomst konden niet bereikt worden omwille van een onjuist adres of verhuizing. Bij de Turkse en Belgische herkomstgroep is de oneigenlijke non-respons het kleinst, met respectievelijk 3,9% en 5,1% van de adressen die onbereikbaar waren omwille van onjuist adres of overlijden.

TABEL 6: ONEIGENLIJKE NON-RESPONS NAAR HERKOMSTGROEP, SID-SURVEY 2022

Herkomstgroep	steekproef-aantal	onjuist adres/verhuisd	overleden	oneigenlijke non-respons (totaal)	oneigenlijke non-respons tov steekproefaantal (%)
België	1443	65	9	74	5,1%
Marokko	1609	112	1	113	7,0%
Turkije	1500	56	2	58	3,9%
Polen	1455	148	1	149	10,2%
Roemenië	1634	263	0	263	16,1%
Congo	1582	106	1	107	6,8%
Afghanistan	1551	161	0	161	10,4%
Totaal	10774	911	14	925	8,6%

Bron: Labyrinth onderzoek & advies, 2022

7.2 EIGENLIJKE NON-RESPONS

De eigenlijke non-respons kan opgedeeld worden in weigeringen, geen uitkomst na 4 contactpogingen, geen uitkomst na 1, 2 of 3 contactpogingen, geen contactpoging voor face-to-face onderzoek en afwezig gedurende de hele veldwerkperiode.

Weigeringen kwamen het vaakst voor bij de Belgische herkomstgroep. 26,3% van de steekproefpersonen heeft geweigerd deel te nemen aan het onderzoek. Respondenten van Congolese (6,8%), Afghaanse (8,6%) en Poolse (9,4%) herkomst kennen het kleinste aandeel weigeringen.

Bij de Marokkaanse herkomstgroep hadden de contactpogingen het vaakst geen contact als resultaat. Dit kwam voor bij 27,2% van de steekproefpersonen van Marokkaanse herkomst (geen uitkomst na 1, 2, 3, 4 of meer contactpogingen). Ook bij de Congolese (22,4%), Afghaanse (22,0%) en Poolse en Turkse

herkomstgroep (20,8%) kwam dit bij meer dan 1/5de van de steekproefpersonen voor. Bij de Poolse herkomstgroep had vier of meer contactpogingen het vaakst geen contact als resultaat. Dit kwam voor bij 10,9% van de steekproefpersonen van Poolse herkomst. De Turkse (3,4%) en Roemeense (3,3%) herkomstgroep waren het vaakst afwezig gedurende de hele veldwerkperiode.

TABEL 7: EIGENLIJKE NON-RESPONS NAAR HERKOMSTGROEP, AANTAL STEEKPROEFPERSONEN, SID-SURVEY 2022

Herkomstgroep	steekproef-aantal	weigeringen	geen uitkomst na 4 contactpogingen	geen uitkomst na 1, 2 of 3 contactpogingen	geen contactpoging	afwezig gedurende hele veldwerkperiode	oneigenlijke non-respons
België	1443	380	57	147	25	22	631
Marokko	1609	196	40	398	9	16	659
Turkije	1500	185	27	285	11	51	559
Polen	1455	137	158	145	115	9	564
Roemenië	1634	191	45	213	122	54	625
Congo	1582	108	32	322	359	15	836
Afghanistan	1551	134	78	263	24	28	527
Totaal	10774	1331	437	1773	665	195	4401

Bron: Labyrinth onderzoek & advies, 2022

TABEL 8: EIGENLIJKE NON-RESPONS NAAR HERKOMSTGROEP, IN %, SID-SURVEY 2022

Herkomstgroep	steekproef-aantal	weigeringen (%)	geen uitkomst na 4 contactpogingen (%)	geen uitkomst na 1, 2 of 3 contactpogingen (%)	Geen contactpoging (%)	afwezig gedurende hele veldwerkperiode (%)	oneigenlijke non-respons (%)
België	1443	26,3%	4,0%	10,2%	1,7%	1,5%	43,7%
Marokko	1609	12,2%	2,5%	24,7%	0,6%	1,0%	41,0%
Turkije	1500	12,3%	1,8%	19,0%	0,7%	3,4%	37,3%
Polen	1455	9,4%	10,9%	10,0%	7,9%	0,6%	38,8%
Roemenië	1634	11,7%	2,8%	13,0%	7,5%	3,3%	38,2%
Congo	1582	6,8%	2,0%	20,4%	22,7%	0,9%	52,8%
Afghanistan	1551	8,6%	5,0%	17,0%	1,5%	1,8%	34,0%
Total	10774	12,4%	4,1%	16,5%	6,2%	1,8%	40,8%

Bron: Labyrinth onderzoek & advies, 2022

Als een respondent niet wilde deelnemen aan het onderzoek, werd gevraagd wat hiervoor de reden was. Dit gebeurde door de interviewer aan huis of door een medewerker van het veldwerkbureau via email of telefoon (wanneer iemand liet weten niet te willen deelnemen aan het onderzoek). De vraag naar de reden van weigering werd niet door iedereen beantwoord (bv. als de deur meteen weer werd dicht gedaan of de telefoon meteen werd opgehangen). In deze gevallen is de reden “onbekend”.

Onderstaande tabel geeft de reden van weigering weer naar herkomstgroep ten opzichte van het totaal aantal weigeringen. De meest genoemde reden voor weigering was “geen zin of interesse” in het onderzoek (36,4%), gevolgd door “geen tijd” (23,5%) en “ziet het nut niet van het onderzoek” (10,1%). De reden van weigering is verschillend naar herkomstgroep. 46,7% van de Afghaanse herkomstgroep geeft aan “geen zin/interesse” te hebben, bij de Congolese herkomstgroep geeft 26,5% dit aan. Deze groep geeft dan weer vaker aan “geen tijd” te hebben (31,0%), terwijl bij de Afghaanse herkomstgroep 17,3% aangeeft geen tijd te hebben. De reden van weigering omdat men geen vertrouwen heeft in de overheid is ook verschillend tussen de herkomstgroepen. De Poolse (3,8%) en Afghaanse (4,0%) herkomstgroep geven dit het minst vaak aan. De Marokkaanse (12,3%) en Turkse (10,2%) geven dit het vaakst aan. De reden dat men al te vaak benaderd is voor onderzoek, wordt niet zo vaak aangegeven (1,2%).

TABEL 9: REDEN WEIGERING, AANDEEL TEN OPZICHTE VAN HET TOTAAL AANTAL WEIGERINGEN, SID-SURVEY 2022

Reden weigering	Herkomstgroep							Totaal
	België	Marokko	Turkije	Polen	Roemenië	Congo	Afghanistan	
geen zin/ interesse	39%	39%	22%	35%	43%	27%	47%	36%
geen tijd	21%	11%	35%	33%	23%	31%	17%	24%
andere reden	11%	11%	9%	15%	13%	14%	17%	12%
ziet het nut niet van het onderzoek	14%	12%	12%	3%	6%	12%	5%	10%
geen vertrouwen in de overheid	8%	12%	10%	4%	5%	8%	4%	8%
wil geen persoonlijke informatie geven	4%	13%	8%	3%	5%	4%	4%	6%
onbekend	2%	1%	2%	6%	5%	4%	6%	4%
is al te vaak benaderd voor soortgelijk onderzoek	1%	2%	2%	1%	1%	1%	0%	1%

Bron: Labyrinth onderzoek & advies, 2022

8. REPRESENTATIVITEIT VAN DE RESPONS

Voor de verkregen variabelen uit het Rijksregister, namelijk leeftijd, geslacht, nationaliteitshistoriek en verstedelijkingsgraad kunnen we nagaan of de respons de steekproef goed weergeeft. Hierbij moet rekening gehouden worden met de specifieke eisen die opgelegd werden voor het trekken van de steekproef. Er werd een aparte steekproef per herkomstgroep getrokken en binnen elke herkomstgroep werd 85% van de steekproef getrokken in het Vlaams Gewest en 15% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De verwachte verdeling in onderstaande tabellen is dan ook berekend volgens deze verdeling (85% Vlaams Gewest en 15% Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Het gaat telkens over de bevolking van 15 jaar tot en met 85 jaar. De steekproefgegevens komen uit het Rijksregister, de gegevens van de respondenten zijn gebaseerd op de antwoorden ingevuld in de enquête, behalve voor verstedelijkingsgraad. Dit gegeven werd niet bevraagd in de enquête.

8.1 NAAR GESLACHT

De verdeling man/vrouw in de populatie is verschillend per herkomstgroep. Bij personen van Belgische, Marokkaanse en Turkse herkomst zijn er ongeveer evenveel vrouwen als mannen in de populatie. Bij personen van Poolse en Congolese herkomst zijn er meer vrouwen dan mannen. Bij personen van Roemeense en Afghaanse herkomst is dit omgekeerd, hier zijn er meer mannen dan vrouwen in de populatie.

TABEL 10: VERWACHT EN BEHAALD AANDEEL RESPONDENTEN NAAR GESLACHT

Herkomstgroep	Populatie		Respons	
	Man (%)	Vrouw (%)	Man (%)	Vrouw (%)
België	49%	51%	47%	53%
Marokko	50%	50%	47%	53%
Turkije	51%	49%	51%	49%
Polen	46%	54%	43%	56%
Roemenië	56%	44%	51%	49%
Congo	45%	55%	44%	56%
Afghanistan	58%	42%	60%	40%

Bron: Rijksregister, 2021 & SID-survey 2022

Bij de Belgische, Marokkaanse en Poolse herkomstgroep zijn vrouwen licht oververtegenwoordigd bij de respondenten ten opzichte van het aandeel in de populatie. Ook bij de Roemeense herkomstgroep antwoordden er verhoudingsgewijs meer vrouwen dan aanwezig in de populatie.

Bij de Afghaanse herkomstgroep zien we het omgekeerde. De mannen zijn licht oververtegenwoordigd in verhouding met hun aandeel in de populatie. Bij de respondenten van Turkse en Congolese herkomst sluit de verdeling in respons aan bij de verdeling in de populatie.

8.2 NAAR LEEFTIJD

De verdeling van de respondenten naar leeftijd sluit bij de Afghaanse herkomstgroep heel goed aan op de populatieverdeling. Ook bij de Roemeense en Turkse herkomstgroep, sluit deze verdeling redelijk goed aan. Bij de andere herkomstgroepen zien we een lichte ondervertegenwoordiging van 55-plussers. Bij de Belgische, Marokkaanse en Poolse herkomstgroep zijn de respondenten jonger dan 34 jaar oververtegenwoordigd. Bij de Poolse en Congolese herkomstgroep zijn de 35-54-jarigen licht oververtegenwoordigd.

TABEL 11: VERWACHT EN BEHAALD AANDEEL RESPONDENTEN NAAR LEEFTIJD

Herkomstgroep	Populatie (%)			Respons		
	15-34	35-54	55-85	15-34	35-54	55-85
België	25%	30%	45%	31%	29%	40%
Marokko	43%	41%	16%	46%	41%	13%
Turkije	44%	41%	15%	45%	41%	13%
Polen	37%	47%	16%	35%	53%	12%
Roemenië	47%	46%	7%	49%	46%	5%
Congo	48%	36%	16%	49%	39%	12%
Afghanistan	71%	23%	6%	71%	24%	5%

Bron: Rijksregister, 2021 & SID-survey 2022

8.3 NAAR NATIONALITEITSHISTORIEK

De nationaliteitshistoriek kan op basis van de gegevens van het Rijksregister ingedeeld worden in 2 groepen. Nationaliteitscategorie 1 zijn de respondenten met een buitenlandse nationaliteit of respondenten met een buitenlandse geboortenationaliteit die minder dan 10 jaar geleden Belg zijn geworden. Nationaliteitscategorie 2 zijn de respondenten met een Belgische geboortenationaliteit of de respondenten met een buitenlandse geboortenationaliteit die langer dan 10 jaar Belg zijn².

² Deze indeling werd gebruikt om te bepalen of een respondent enkel een Nederlandstalige brief kreeg of naast de Nederlandstalige brief, ook een vertaalde versie van de brief kreeg.

TABEL 12: VERWACHT EN BEHAALD AANDEEL RESPONDENTEN NAAR NATIONALITEITSHISTORIEK

Herkomstgroep	Populatie		Respons	
	Natio-cat1	Natio-cat2	Natio-cat1	Natio-cat2
Marokko	35%	65%	28%	72%
Turkije	31%	69%	22%	78%
Polen	74%	26%	87%	13%
Roemenië	83%	17%	93%	7%
Congo	42%	58%	48%	52%
Afghanistan	85%	15%	89%	11%

Bron: Rijksregister, 2021 & SID-survey 2022

Respondenten van Marokkaanse en Turkse herkomst zijn oververtegenwoordigd in nationaliteitscategorie 2 ten opzichte van het aandeel in de populatie. Bij respondenten van Poolse, Roemeense, Congolese en Afghaanse herkomst geldt het omgekeerde. Hier zijn er meer respondenten met een buitenlandse nationaliteit of respondenten met een buitenlandse geboortenationaliteit die minder dan 10 jaar geleden Belg zijn geworden, dan aanwezig in de populatie.

8.4 NAAR VERSTEDELIJKINGSGRAAD

15% van de steekproef werd getrokken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 85% van de steekproef werd getrokken in het Vlaams Gewest. Voor de steekproef in het Vlaams Gewest werd er een opsplitsing gemaakt naar grootsteden (Antwerpen en Gent), overige centrumsteden (Oostende, Brugge, Kortrijk, Roeselare, Aalst, Sint-Niklaas, Mechelen, Turnhout, Leuven, Genk en Hasselt) en de rest van Vlaanderen (overige gemeenten). Voor alle herkomstgroepen is regio Brussel ondervertegenwoordigd in de respons. Vooral bij de Belgische herkomst is deze ondervertegenwoordiging groot. Bij de Congolese en Afghaanse herkomst is er slechts een lichte ondervertegenwoordiging van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Grootsteden zijn licht oververtegenwoordigd bij de respons van de Marokkaanse en Congolese herkomstgroep en licht ondervertegenwoordigd bij de Turkse en Roemeense herkomstgroep. De rest van Vlaanderen is oververtegenwoordigd in de respons van de personen van Belgische herkomst. Ook bij de respondenten van Turkse, Poolse en Roemeense herkomst zien we een oververtegenwoordiging van respondenten uit de rest van Vlaanderen.

TABEL 13: VERWACHT EN BEHAALD AANDEEL RESPONDENTEN NAAR VERSTEDELIJKINGSGRAAD

Herkomstgroep	Populatie (%)				Respons (%)			
	BHG	Groot-steden	Overige centrum-steden	Rest van Vlaanderen	BHG	Groot-steden	Overige centrum-steden	Rest van Vlaanderen
België	15%	7%	11%	67%	5%	7%	10%	78%
Marokko	15%	29%	14%	42%	9%	35%	15%	41%
Turkije	15%	25%	13%	47%	7%	22%	16%	55%
Polen	15%	17%	11%	57%	9%	19%	11%	61%
Roemenië	15%	9%	15%	61%	8%	8%	19%	65%
Congo	15%	11%	13%	61%	13%	15%	14%	59%
Afghanistan	15%	33%	23%	29%	13%	32%	25%	30%

Bron: Rijksregister, 2021 & SID-survey 2022

9. WEGING

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat er door non-respons een over- of ondervertegenwoordiging is van bepaalde groepen van respondenten. Om de populatie beter te benaderen, werd er daarom voor geopteerd om de resultaten per herkomstgroep te wegen naar geslacht (man; vrouw), leeftijd (15-34; 35-54; 55-85), nationaliteitshistoriek (nationaliteitscategorie 1; nationaliteitscategorie 2) en verstedelijkingsgraad (grootsteden, overige centrumsteden, rest van Vlaanderen). Voor het kenmerk 'verstedelijkingsgraad' werden de respondenten uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de grootsteden Antwerpen en Gent samengenomen omwille van de lage respons in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er werd gewogen op de kruisingen van deze variabelen. Groepen die ondervertegenwoordigd zijn bij de respondenten krijgen zo een groter gewicht toegekend waardoor de surveyresultaten de populatie benaderen.

10. ANALYSES

De analyses gebeurden aan de hand van de SPSS-module Complex Samples. Nadat een weegplan werd opgesteld, werden de gewogen percentages berekend.

Bij onderzoeken die zich baseren op een steekproef om veralgemenende uitspraken te doen, moeten we rekening houden met een foutenmarge. Zo kan je op grond van een steekproef van bv. 773 respondenten (aantal respondenten van Belgische herkomst) niet beweren dat 95% van de inwoners van Belgische

herkomst tevreden is met hun woning. Je kan wel zeggen dat tussen 92% en 96% van de inwoners tevreden is. Dit is het betrouwbaarheidsinterval. Daarvan kan je met een waarschijnlijkheid van 95% stellen dat het populatiepercentage, het werkelijke percentage voor alle inwoners van een herkomstgroep, zich erin bevindt. Hoe groter het aantal respondenten dat op een vraag geantwoord heeft, hoe kleiner het betrouwbaarheidsinterval, of des te kleiner de foutenmarge waarmee rekening gehouden moet worden. Op de website www.samenleven-in-diversiteit.be tonen we geen betrouwbaarheidsintervallen. Omwille van dit betrouwbaarheidsinterval, worden geen decimalen getoond in de resultaten. Doordat de percentages afgerond worden, is het mogelijk dat deze niet exact optellen tot 100% bij een aantal vragen.

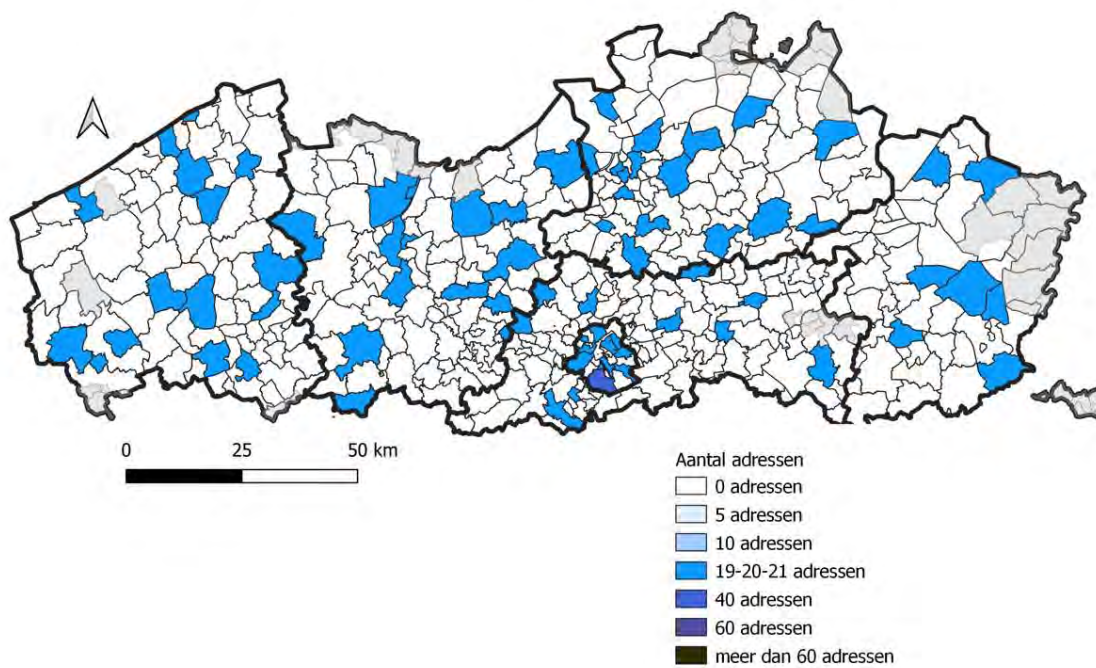
Voor nagenoeg alle vragen is het aantal respondenten voldoende groot om betrouwbare uitspraken te doen. Slechts voor enkele vragen is het aantal respondenten te klein om betrouwbare uitspraken te doen. Dit komt voor omdat niet alle vragen aan alle respondenten gesteld worden. Bv. bij het domein inburgering wordt een algemene vraag gesteld, maar daarna worden er enkel vragen gesteld aan de personen die inburgering volgden. Wanneer er minder dan 100 respondenten geantwoord hebben op een vraag, wordt dit in het dashboard aangeduid in een lichtere kleur. Er wordt ook telkens bijgeschreven dat men voorzichtig moet omgaan met de interpretatie van de gegevens. Wanneer er minder dan 30 respondenten geantwoord hebben op een vraag, worden de cijfers niet weergegeven.

Voor elke variabele die in beide jaren is bevraagd is er een dichotome variabele aangemaakt waarop een significantietoets is uitgevoerd. Er werd nagegaan of de bekomen resultaten significant verschillend zijn van de resultaten in 2017. Indien dit het geval is, wordt dit in het dashboard aangeduid met een pijltje in de tweede grafiek.

BIJLAGE 1: STEEKPROEFAANTAL PER HERKOMSTGROEP

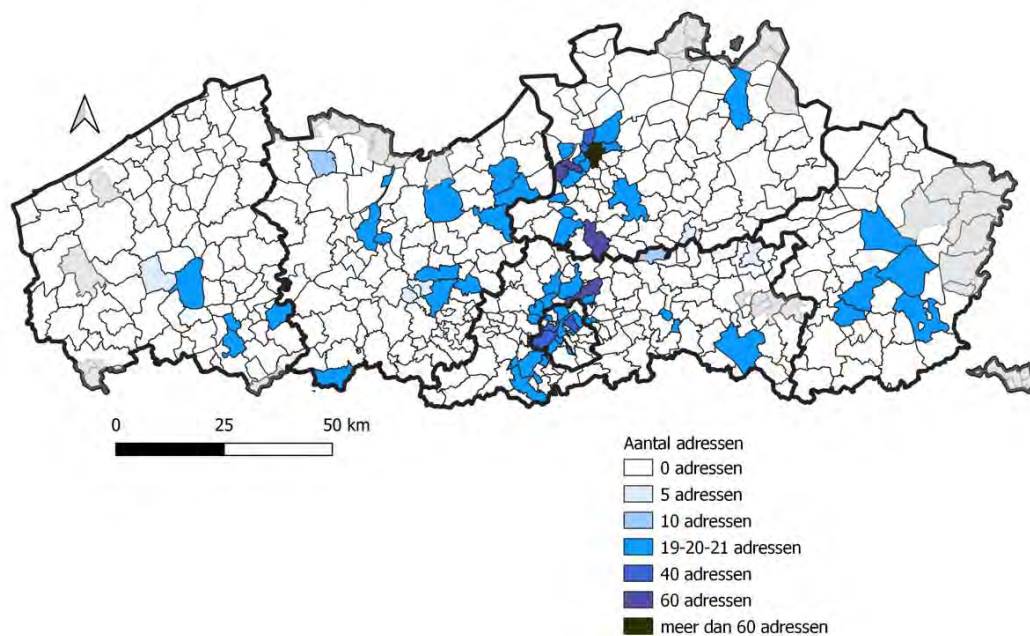
Steekproefaantal per postcode: personen van Belgische herkomst

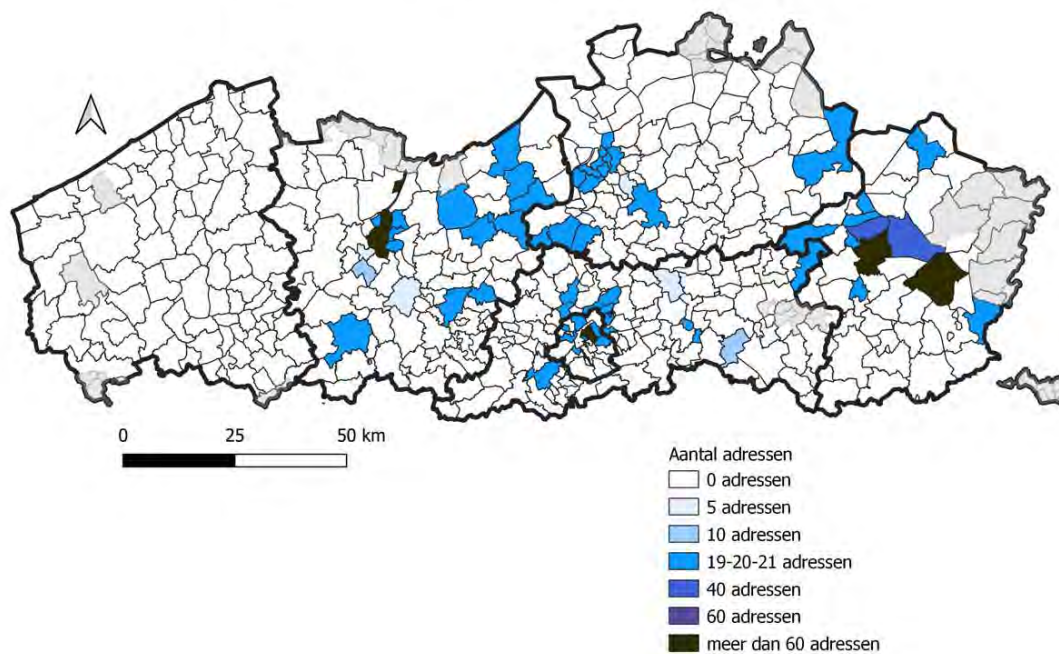
Bron: Rijksregister, 2021, bewerking ABB

Steekproefaantal per postcode: personen van Marokkaanse herkomst

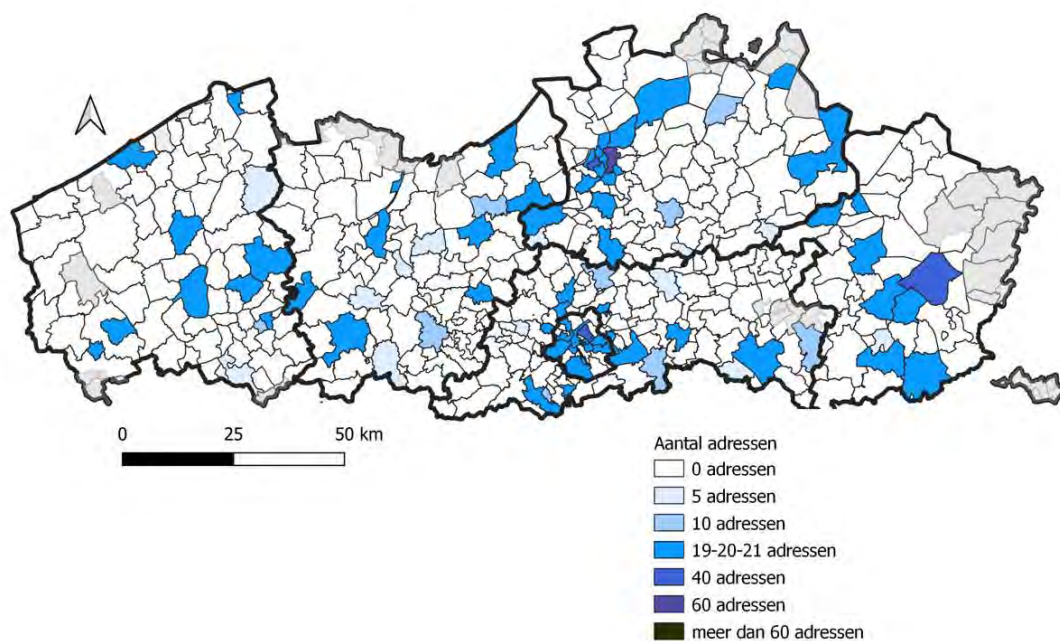
Steekproefaantal per postcode: personen van Turkse herkomst

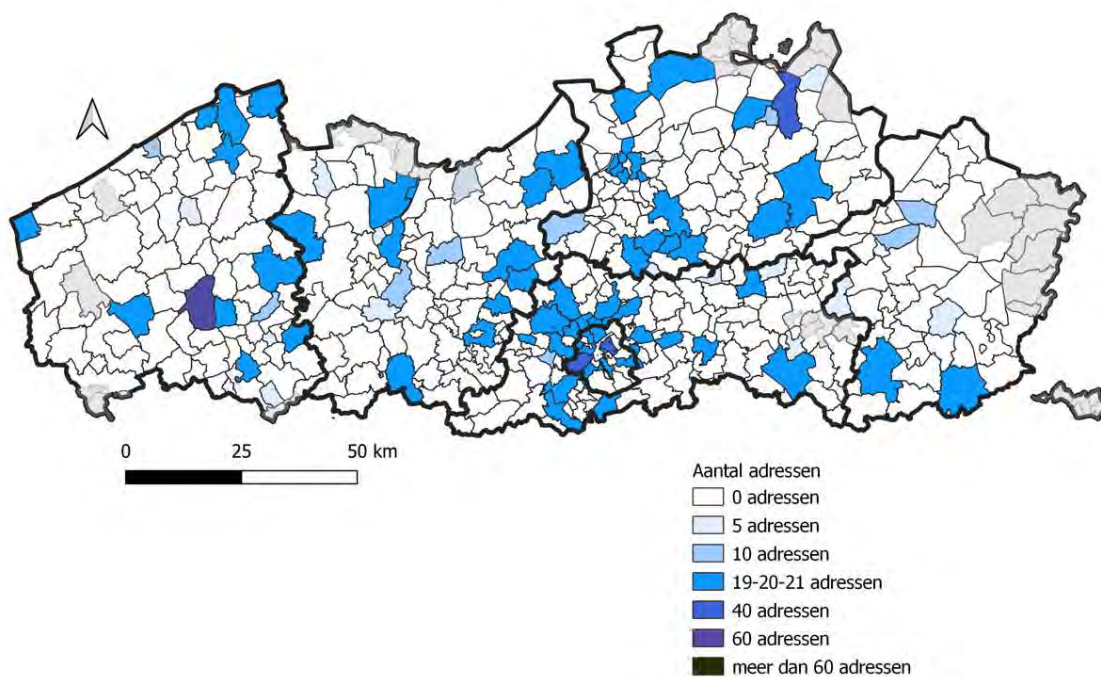
Bron: Rijksregister, 2021, bewerking ABB

Steekproefaantal per postcode: personen van Poolse herkomst

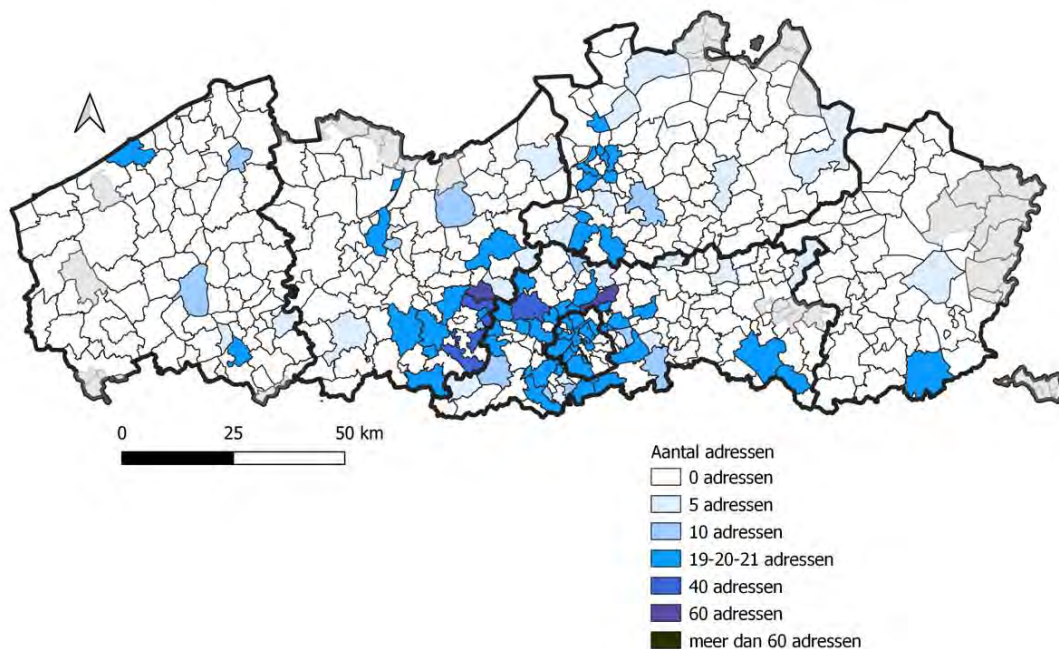
Steekproefaantal per postcode: personen van Roemeense herkomst

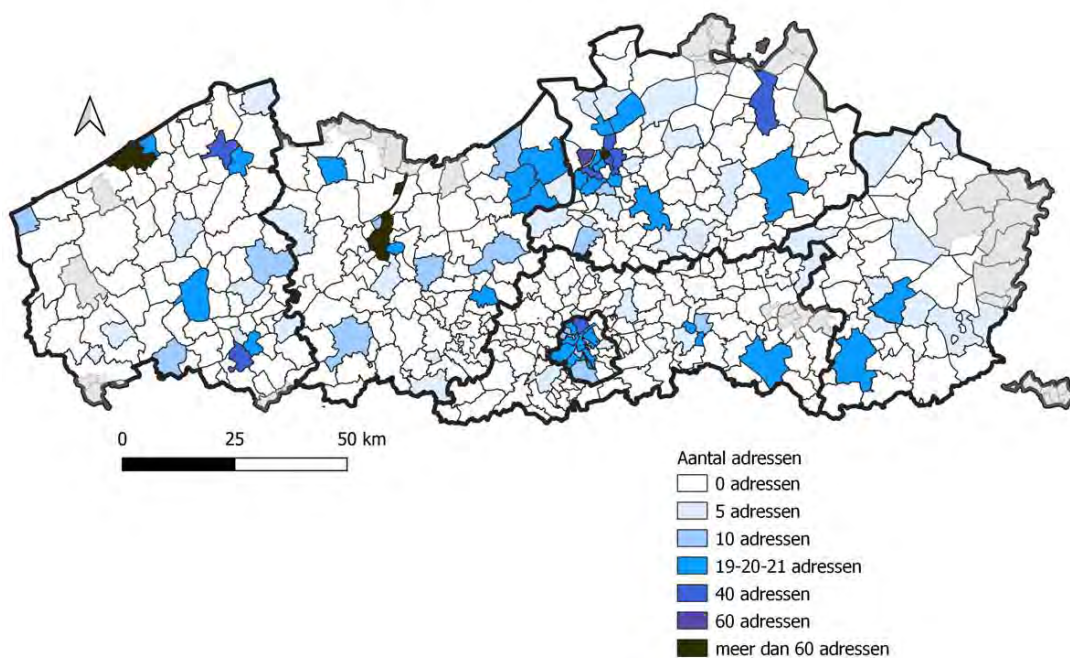
Bron: Rijksregister, 2021, bewerking ABB

Steekproefaantal per postcode: personen van Congolese herkomst

Steekproefaantal per postcode: personen van Afghaanse herkomst

Bron: Rijksregister, 2021, bewerking ABB

